

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WNO.050.59.2023.RB
2726369.10575647.8489802
Warszawa, 28-07-2023

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone w dniu 29 czerwca 2023 r. przez Pana Senatora Roberta Dowhana w związku z opłatami jakie mają ponosić samorządy, firmy, osoby prywatne za tzw. wyłączenie gruntów z produkcji leśnej, BPS/043-63-2223/23, przedstawiam poniższe informacje.

Tytułem wstępu, w celu zobrazowania sytuacji właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należy wyjaśnić, iż obowiązki i prawa wynikają z postanowień ustawy z dnia 28 września 1991 r. o *lasach* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1356). Gospodarowanie w lasach prywatnych jest prowadzone przez właścicieli według uproszczonego planu urządzenia lasu lub decyzji starosty wydanej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów. Nadzór nad prowadzoną gospodarką leśną w lasach prywatnych sprawuje starosta. Ponad 70 proc. starostw powierza prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach prywatnych leśnikom z Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (dalej Lasy Państwowe).

Zgodnie z przepisami ustawy o *lasach*, Lasy Państwowe zobowiązane są służyć radą i pomocą prywatnym właścicielom lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej. Leśnicy w ramach tych działań doradzają prywatnym właścicielom, jak prowadzić gospodarkę leśną, udostępniają sadzonki drzew i krzewów leśnych, wykonują na koszt nadleśnictw zabiegi zwalczające i ochronne w lasach prywatnych, jeśli wystąpią tam organizmy szkodliwe, zagrażające trwałości lasu, organizują wykonanie zadań gospodarczych w lesie (w tym sprzedaż drewna), na podstawie umowy z właścicielem lasu, sporządzają wielkoobszarowe inwentaryzacje stanu lasów oraz prowadzą bank danych o lasach.

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej leśnicy włączyli się w udzielanie pomocy prywatnym właścicielom lasów oraz właścicielom gruntów przeznaczonych do zalesienia. Przedmiotowa pomoc udzielana jest w zakresie sporządzania planów zalesienia gruntów przy ubieganiu się o pomoc finansową w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) oraz potwierdzania wykonania tego zalesienia. Ponadto, leśnicy inicjują także objęcie prywatnych właścicieli lasów pomocą finansową w przypadku wystąpienia huraganów, powodzi czy innych klęsk. Działania te również prowadzone są w ramach PROW (źródło: www.lasy.gov.pl/pl/nasza-praca/lasy-prywatne).

Przechodząc do kwestii podniesionej przez Pana Senatora w przedmiotowym oświadczeniu, należy podkreślić, iż zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o *ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2409), zwanej dalej „u.o.g.r.l.”, ochrona gruntów rolnych polega na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 u.o.g.r.l. ochrona gruntów leśnych polega na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze.

Jak stanowi art. 12 ust. 1 u.o.g.r.l., osoba, która uzyskała zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji, jest obowiązana uiścić należność i opłaty roczne, a w odniesieniu do gruntów leśnych - także jednorazowe odszkodowanie w razie dokonania przedwczesnego wyrębu drzewostanu. Obowiązek taki powstaje od dnia faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji.

Poprzez opłatę roczną z tytułu użytkowania na cele nierolnicze lub nieleśne gruntów wyłączonych z produkcji, w wysokości 10% należności, rozumie się opłatę uiszczaną: w razie trwałego wyłączenia - przez lat 10, a w przypadku nietrwałego wyłączenia - przez okres tego wyłączenia, nie dłużej jednak niż przez 20 lat od chwili wyłączenia tych gruntów z produkcji.

Należy nadmienić, iż zgodnie z art. 12a u.o.g.r.l., obowiązek uiszczenia należności i opłat rocznych, a w odniesieniu do gruntów leśnych również jednorazowego odszkodowania, o którym mowa w art. 12 ust. 1, nie dotyczy wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej na cele budownictwa mieszkaniowego (do 0,05 ha w przypadku budynku jednorodzinnego; do 0,02 ha, na każdy lokal mieszkalny, w przypadku budynku wielorodzinnego).

W myśl art. 32 ust. 2 u.o.g.r.l. dochody, o których mowa w art. 12 ust. 1 oraz w art. 28 ust. 1-4, dotyczące gruntów leśnych są dochodami Funduszu Leśnego, o którym mowa w przepisach ustawy *o lasach*.

Z kolei zgodnie z art. 57 ust. 1 ustawy *o lasach*, środki funduszu leśnego stanowią m.in. należności, kary i opłaty związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych. Zgodnie z art. 57 ust. 2 ustawy *o lasach* środki związane z wyłączeniem z produkcji lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz lasów znajdujących się w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, gromadzi się na odrębnym rachunku bankowym Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Jak stanowi art. 58 ust. 1 ustawy *o lasach*, środki funduszu leśnego przeznacza się dla nadleśnictw na wyrównywanie niedoborów powstających przy realizacji zadań gospodarki leśnej i dotyczących administracji publicznej w zakresie leśnictwa. Środki funduszu leśnego mogą być przeznaczone również m.in. na: wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, w szczególności w zakresie gospodarki leśnej, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej (art. 58 ust. 2).

Natomiast, środki funduszu leśnego, o których mowa w art. 57 ust. 2, przeznacza się na:

- 1) zalesianie gruntów niestanowiących własności Skarbu Państwa;
- 2) realizację zadrzewień na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa;
- 3) inne prace związane z usuwaniem skutków klęsk i prowadzeniem gospodarki w lasach niepaństwowych;
- 4) *(uchylony)*
- 5) cele określone w art. 13a ust. 1;
- 6) zwrot zryczałtowanych kosztów udziału przedstawicieli wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalaniu wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (art. 58 ust. 3).

Należy zatem podkreślić, iż przepisy u.o.g.r.l. – w powiązaniu z przepisami ustawy *o lasach* – regulują zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów (art. 1). A zatem, przepisy te mają na celu ochronę gruntów leśnych przed nadmiernym ich przeznaczaniem i wykorzystywaniem na inne cele. Opłaty, o których mowa w art. 12 ust. 1 u.o.g.r.l. stanowią jedną z podstawowych form tej ochrony. Należy także

zaznaczyć, iż opłaty te stanowią świadczenie publicznoprawne, którego Lasy Państwowe są wyłącznie dysponentem, działającym w imieniu Skarbu Państwa. Natomiast, uprawnienia właścicieli lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, w znacznym zakresie są zbieżne lub tożsame z uprawnieniami Lasów Państwowych, reprezentującymi Skarb Państwa.

Na potwierdzenie prezentowanego stanowiska, należy przytoczyć stosowne orzecznictwo sądowe w tym zakresie. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 14 września 2022 r. sygn. akt IV SA/Po 298/22) stwierdził, że: *„Zasadniczym celem ustawodawcy jest ochrona gruntów rolnych i gruntów leśnych przed niekontrolowanym, nadmiernym przeznaczaniem tychże gruntów na cele nierolnicze i nieleśne, czyli mówiąc inaczej przed przystąpieniem do użytkowania wspomnianych gruntów w inny sposób aniżeli rolniczy lub leśny. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczać przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności produkcyjnej. Grunty rolne i leśne, stanowią jeden z najcenniejszych, a zarazem najważniejszych elementów środowiska. Wobec tego ustawowa ochrona tych gruntów jest konieczna dla zachowania ich w stanie pożądanym z punktu widzenia ochrony środowiska. Skuteczność tej ochrony jest uwarunkowana istnieniem instrumentów zapewniających realizację ustanowionych w tym zakresie zakazów i nakazów. Jako zasadę należy traktować więc wskazany w art. 12 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych obowiązek uiszczania należności i opłat za wyłączenie gruntów z produkcji rolniczej.”*

W tym miejscu należy także dodać, iż zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. z 2019r. poz. 888, z późn. zm.), lasy podlegają opodatkowaniu podatkiem leśnym. Natomiast jak stanowi art. 7 ust. 1 ww. ustawy, zwalnia się od podatku leśnego lasy z drzewostanem w wieku do 40 lat, lasy wpisane indywidualnie do rejestru zabytków i użytki ekologiczne. Powyższe uregulowania mają zastosowanie także do właścicieli lasów prywatnych.

Z powyższych przepisów i informacji wynika, że wbrew stwierdzeniu Pana Senatora, opłat za wyłączenie gruntów z produkcji leśnej nie można określić jako zaprzeczających zdrowej logice. Środki pozyskane z tych opłat przeznaczone są na potrzeby prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, także w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Jak wskazano wyżej, zgodnie z przepisami ustawy o lasach, Lasy Państwowe zobowiązane są służyć radą

i pomocą prywatnym właścicielom lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej, a zatem nie są słuszne zarzuty, dotyczące faktycznego braku zainteresowania leśników tymi lasami. Jednocześnie należy podkreślić, iż obowiązujące przepisy przewidują także zwolnienia wobec właścicieli prywatnych lasów z opłat i podatków, w określonych przypadkach.

Mając na uwadze powyższe, określenia przedmiotowych opłat, wskazane przez Pana Senatora jako „haracz”, „okradanie”, czy też „ustawka” wydają się co najmniej niestosowne.

Reasumując należy podkreślić, iż w kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska pozostaje m.in. ochrona gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacja i poprawianie wartości użytkowej gruntów. Obowiązujące przepisy w chwili obecnej są optymalne w tym zakresie.

Z poważaniem

Z up. Ministra

Edward Siarka
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów